

Maltese Literature Group Inc. Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AHBARIJJIET
Numru 193 :: ĠUNJU 2012

Editor: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

TIBDIL FIL-LAQGHAT TAL-MEMBRI TA' KULL XAHAR

Fil-laqgħa tax-xahar t'April il-membri ġew mistoqsija jekk jaqblux li l-laqgħat tal-Grupp Letteratura Maltija matul ix-xhur tax-xitwa, flok isiru bħas-soltu fl-aħħar Ġimgħa tax-xahar fiċ-Ċentru Malti fis-7.30 pm, dawn jibdedw jinżammu fl-aħħar Hadd tax-xahar fis-2 ta' wara nofsinhar fl-istess post, jiġifieri fiċ-Ċentru ta' Parkville. Dan sar wara li xi membri tagħna wrew ix-xewqa tagħhom li nibdedw nagħmlu dawn il-laqgħat wara nofsinhar, forsi l-Hadd, minhabba li hafna minna deħlin fl-eta' u qegħdin insibuha bi tqila li insuqu fid-dlam u forsi anki fil-maltemp u fil-ksieħ. Milli jidher il-maġġoranza tal-membri qablu ma' dan u issa l-laqgħat se jibdedw isiru l-aħħar Hadd tax-xahar, sakemm jidhol is-sajf fejn il-laqgħat jerġgħu għal kif kienu qabel. Jekk il-membri ma jattendux għal dawn il-laqgħat ikun hemm iċ-ċans li nerġgħu naqilbu għall-Ġimgħa fil-ghaxija. Minhabba li l-aħħar Hadd ta' Ġunju kien ibbukjat, il-laqgħa li tmiss flok l-aħħar Hadd tax-xahar se tkun **il-Hadd, 1 ta' Lulju, 2 pm**. Għad hemm xi ftit membri li ma hallsux il-miżata u huma mitluba li jagħmlu dan.

XOGHOL GĦALL-PROGRAMM MUŻIKO-LETTERARJU

Jekk hemm xi membri li għandhom xi xogħol għall-Programm Mużiko-Letterarju ta' din is-sena tkun haġa tajba jekk jibagħtu lil **Ray Anastasi, 19 Daimler Ave, Keilor Downs, Victoria 3038** biex ikun jista' jibda jaħdem fuqu u mhux kolloxx jaqa' għall-aħħar hin. Kif tafu, ix-xogħol irid jiġi ttajpjat, moqri, ikkoreġut, u wara jerga' jiġi moqri. Dan jieħu hafna żmien. Wara irid jiġi ppaġnat u jmur għand l-istampatur biex jiġi mitbugħ biex ikun għandna għall-Programm Mużiko-Letterarju. L-għajnu tagħkom tkun apprezzata. L-aħħar li jiġi aċċettat ix-xogħol hu sal-ewwel ġimgħa ta' Ġunju għal dawk il-membri li ma kinux preżenti fl-aħħar laqgħa u għalhekk ma kienux jafu.

IL-GLM JIEĦU SEHEM FIĊ-ĊELEBRAZZJONIJIET TAL-GEORGE CROSS

Din is-sena qed niċcelebraw is-70 Anniversarju tal-Għoti tal-George Cross lil Malta. Il-Konslu Ġenerali għal Malta fil-Victoria, is-Sur Charles Mifsud, flimkien ma' kumitat li hu waqqaf apposta, ha' hsieb biex organizza attivitajiet speċjali biex niċcelebraw dan l-anniversarju kif jixra.

Il-President tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria, Dr Victor Sammut, ha' sehem fiċ-ċelebrazzjoni li l-Australian Maltese Association organizza hdejn ix-*Shelter of Peace*.

Is-Segretarja tal-Grupp, is-Sinjura Rosemary Attard, kienet preżenti flimkien ma' membri oħra fiċ-ċelebrazzjoni organizzata mill-Maltese Ex-Services Association of Victoria, fil-Kappella ta' San Pawl, hdejn iċ-Ċentru Malti, quddiem il-Mafkar tal-George Cross u wara fis-Sala tal-istess Ċentru.

Fir-ritratt, is-Sinjura Attard tidher qed tpoġġi peprina (poppy) quddiem il-Mafkar waqt iċ-ċerimonja.

Fiona Mallia tikteb minn Malta...

“HEKK THABBAT IL-QALB MALTJA”

It-tnedija tal-ktieb "Hekk Thabbat il-Qalb Maltija", miktub mill-Professur Oliver Friggieri, sehhet il-Hadd, 29 t'April 2012 fis-sala għall-Konferenzi, iċ-ĊAK, f'Birkirkara. Il-lejla nbdiat b'diskors mill-Prof. Charles Briffa, fejn fahħar il-hila tal-Professur Friggieri u qiesu bhala kittieb nazzjonali. Wara tkellem il-Pubblikatur tal-ktieb, is-Sur Joe Mizzi mill-Klabb Kotba Maltin, fejn wera l-kburija tiegħu li kellu x-xorti jiġbor it-tliet xogħlijiet ("It-Tfal Jiġu bil-Vapuri", "La Jibbnazza Niġi Lura" u "Dik id-Dgħajsa f'Nofs il-Port") fi ktieb wiehed. It-taħdita tkomplet mis-Sur Mario Micallef, attur/direttur, fejn spjega kif l-idea li jivviżwalizza dan ir-rumanz sehhet, dejjem bil-permess tal-Professur innifsu.

Il-lejla tkomplet b'taħlita ta' djalogi u monologi meħudin mis-serje "It-Tfal Jiġu bil-Vapuri", interpretati minn Mario Micallef bhala Dun Grejbel, Nathlie Micallef bhala Katarina, Moira Muscat bhala Suzanna u Godwin Scerri (fl-assenza ta' Lino Grech) bhala l-Isqof. Bejn dawn l-interpretazzjonijiet kien hemm tiżwiqa ta' poeziji miktubin mill-Professur Friggieri nnifsu bl-arranġament mużikali ta' Vince Fabri. Dawn indaqqu u tkantaw minn Vince Fabri u Diane Micallef. Fost il-kanzunetti kien hemm il-kanzunetta li kienet akkumpanjat is-serje "It-Tfal Jiġu bil-Vapuri" u l-poezija "Il-Bikja tal-Buskett".

L-ghelug tal-lejla sar mis-Sur Mario Micallef, fejn irringrazzja lil Fr Paul Darmanin għall-użu tas-sala u bla dubju rringrazzja mill-ġdid lill-Professur Friggieri għax-xogħol impekkabbli tiegħu. Il-mistednin setgħu jixtru l-ktieb inniedi u kotba oħra tal-Professur, li ġew iffirmati minnu stess.

RITRATT: Mix-xellug għal-lemin: Godwin Scerri, Moira Muscat, Mario Micallef, Oliver Friggieri, Nathlie Micallef, Diane Micallef u Vince Fabri. (ritratt użat bil-permess ta' Fiona Mallia)

MEWT TA' OMM MEMBRU

Ftit ġimghat ilu hadna l-ahbar kerha tal-mewt ta' omm wiehed mill-membri taghna, Nazzarene Zerafa, li joqghod Queensland. Ommu kien jisimha Ursola (Solina) Zerafa. Il-mewt ġrat f'Malta fis-7 ta' Meju u l-funeral taghha sar is-Sibt ta' wara, b'Quddiesa funebri fil-Knisja taż-Żurriq. F'isem il-Kumitat u l-membri kollha tal-Grupp Letteratura Maltija, noffru l-kondolanzi taghna lil Nazzarene u l-familja kollha. Agħtiha, O Mulej, il-mistrieħ ta' dejjem. (Poeżija ta' Nazzarene Zerafa fuq ix-xellug.)

KTIEB FUQ L-IMTIEHEN TAT-THIN TAL-QAMH F'MALTA

Is-Sur Clifford Vella kitibli biex jgħidli li f'it xhur ilu ippublika ktieb dwar l-istorja ta' kull mithna tal-qamh li kien hawn u għad fadal ġewwa pajjiżna, sew dawk tar-riħ li kienu jammontaw madwar 75, dawk tal-miexi, dawk tal-isteam u dawk tad-Difiża Ċivili. L-isem ta' dan il-ktieb huwa: "L-Imtiehen tat-Thin tal-Qamh fil-Gzejjer Maltin" ISBN 978-99957-0-029-4. Is-sugġetti f'dan il-ktieb huma: 1: L-istorja tal-qamh f'pajjiżna; 2: Il-fosos tal-qamh; 3: Deskrizzjoni ta' kull tip ta' mithna tal-qamh; 4: Tagħrif ġenerali dwar l-istruttura tal-bini u l-makkinarju tal-imehen; 5: Kif kienet issir il-qiegħa; 6: Informazzjoni dwar l-istorja tal-imehen fi 30 raħal u belt f'Malta u Ghawdex; 7: Il-proċess ta' kif kien isir il-hobż fl-antik.

Jinsabu diversi ritratti antiki kif ukoll xi pjanti ta' xi mtiehen li jmorru lura 300 sena. B'kollox il-ktieb fih 230 paġna u huwa mqassam fuq 36 kapitlu. Dan huwa l-uniku ktieb li jeżisti f'Malta fuq dan is-sugġett. Dawk li jixtiequ jagħmlu kuntatt ma' Clifford Vella jistgħu jagħmlu dan fuq: c2vella@go.net.mt. Il-prezz ta' dan il-ktieb huwa ta' €12.50 (l-ispejjes tal-posta mhux inklużi).

ITTRI LI RĊEVEJNA...

Għażiż Paul,

Niehu gost naqra bil-Malti miktub tant tajjeb minn nies li ma joqogħdux Malta. Billi fil-Folju ma jidhri li hemm miktub l-indirizz elettroniku, jekk għandkom wiehed, jekk jogħġbok ibghatuli biex inkun nista nibghatilkom xi ittra, għax inhossni aktar hafif nibghat ittra elettronika milli nibghat ittra bil-posta. Grazzi

Frank Darmanin

Għażiż Sur Vella

Għadni kif irċevejt din l-email b' tant sorpriża dwar iz-ziju tiegħi Patri Donat Spiteri, li jogħġbok tinkludi fil-Folju tant interessanti tal-Grupp Letteratura Maltija.

Grazzi f'ismi u f'isem il-familja tiegħi, li hadt tant interess li jogħġbok tinkludih iddettaljat, peress li hemm xi emigranti Maltin fl-Awstralja u li huma abbonati fi "Kliem il-Hajja" li għadu johrog, u l-Editur tiegħu huwa Rev Fr Martin Micallef OFM Cap.

Jekk jogħġbok, din ir-revista tohrog fl-idejn ukoll barra fuq l-internet? Peress li sirt naf li hemm kuġina ta Patri Donat li tgħix Altona North Victoria u ma tuzax computer, biex tkun tista' tibghatli żewg kopji u għidli x'jiena obbligata. Grazzi hafna. Tislijiet

Anna Spiteri

Niżiżik hajr Sur Vella,

Paġna mill-aktar interessanti.

Mario

Għażiż Paul,

Grazzi hafna tal-Folju mimli tagħrif letterarju. Nimtela kuraġġ meta nara nies jahdmu hekk bil-qalb għall-Malti taghna u nassigurak mill-apprezzament tiegħi l-aktar bhala ktieb li nuża l-Malti kemm bhala ghodda ta' tahdit kif ukoll ta' kitba.

Qiegħed nibghatlek novella bil-Malti li ktibt wara tahditiet mal-habib antik tiegħi Karmnu Vella li miskin issa halliena. Nittama li tiehu gost taqraha!

Grazzi mill-gdid. U awguri dejjem.

Habibek Paul P. Borg

Għażiża Ommi

Illum hadt l-ahbar kiefra li hallejtna U rqudt ir-raqda twila tal-mistrieħ. L-aḡli ġew u fis-sema haduk magħhom Biex f'hoġor il-Mulej tithenna bih.

It-telfa tiegħek hija wisq krudila Għax issa magħna aktar ma narawkx, Iżda l-memorji jibqgħu f'qalbna mnaqqxa U żgur li f'talbna ma nabbandunawkx.

Dan l-ahhar il-Mulej kien sema' talbek U grazzja kbira għogħbu tjina t-tnejn Għaliex flimkien Huwa reġa' laqqagħna U bisna lil xulxin fuq il-haddejn.

F'dirghajn xulxin kellna nerġgħu nintelqu Wara snin twal li konna mifrudin B'tiranija ta' bogħod u ibhra kiefra, Sa rġajna ntenu l-ghożża għal xulxin.

Żammjetlek idek f'di bħalma dari Kont iżzommhieli int meta kont żgħir Tehodni għall-mużew jew għall-iskola, Jew fuq il-bejt kont nitla' nara t-tajr.

It-tagħlim mal-imhabba l' inti tajtna Jibqa' go qalbna u f'moħħna inżommuh... Biex ma nobogħdu 'l hadd dejjem wissejtna... Parir mill-isbaħ, li tant għandna ngħożżuh.

Fit-talb int dejjem kont issib refuġju U lill-Madonna dejjem int habbejt. Fil-Leġjun tagħha kont imdahhla sewwa... Minn dar għal ohra lilha int ġarrejt.

Kont thobb u tghożż lil Santa Katarina Li grazzji kont titlobha biex taqlagħlek. Ta' San Ġorġ Preca wkoll int kont devota... U dejjem hajjart lilna nkunu bhalek.

U issa hemmhekk int qiegħda tgawdi magħhom Il-premju tal-Mulej li lesta għalik, Dal-premju tant misthoqq u li jixraqlek Għax Hu fil-Ġenna kien qed jistenniek.

Int u missierna issa ergajtu Itqajtu Biex tal-familja ċ-ċirku jkun milhuq... Nitlobkom biex iżzommu jdejkom fuqna U lill-familja tberku minn hemm fuq.

B'hekk mant il-wens inhossu mdawwar magħna U lkoll flimkien iżzommna magħqudin, Imharsa minn kull deni u minn kull hsara Li jistgħu jifirduna minn xulxin.

5.5.2012
NAZZARENE ZERAFA
Brisbane

Department of
Premier and Cabinet

OFFICE OF
MULTICULTURAL
AFFAIRS AND
CITIZENSHIP

*Proudly supported by the
Office of Multicultural Affairs
and Citizenship*

BANK OF VALLETTA p.l.c.

Uffiċċju Rappreżentattiv:

16 Watt Street, Sunshine 3020

Telephone: 9311-3222